

Jyväskylän maalaiskunnan kunnanvaltuusto 18.2.2008

Vasemmistoliiton valtuustoryhmän puheenvuoro

Olemme päättämässä Suomen historian toiseksi suurimmasta muutoksesta kuntakentässä. Selvitystyötä halunneet valtuutetut latasivat innokkaasti hankkeelle odotuksia strategisesta yhdistymisestä niin, että Jyväskylän seudulle syntyisi uusi kunta. Selvitysmies teki tehtävänsä, selvitys oli seikkaperäinen ja lopputulos vastasi ministeriön odotuksia. Selvitystyö merkittäköön tiedoksi ja työn tekijä saakoon palkkansa.

Työvaliokunta ja ohjausryhmä ovat työstäneet sopimusta hallinnon ja palvelujen järjestämiseksi. Mitään sellaista uutta ja strategisesti merkittävää paperissa ei kuitenkaan ole, että ryhmämme voisi siihen sitoutua. Paperissa ei esitetä mitään sellaista, mikä edes näyttäisi uudelta. Kansilehdelläkin otsakkeena on: ”Jyväskylän maalaiskunnan ja Jyväskylän kaupungin hallinnon ja palvelujen järjestämissopimus”, ei siis ”Uuden Jyväskylän hallinnon ja palvelujen järjestämissopimus”. Ei edes vaakunan veneen suunta näytä muuttuvan heraldisesti oikeaksi. Ainoa varma asia sopimuksessa on varojen, velkojen ja vastuiden siirtyminen mahdollisesti nyt syntyvälle Jyväskylälle.

Teemme siis suurta, mutta perinteistä kuntaliitosta ilman tietoa siitä, mitä olemme saamassa. Näin suuressa asiassa olisi ollut suotavaa, että Jyväskylän maalaiskunnan valtuusto olisi käynyt edes jonkinlaisen keskustelun valtuustona nyt meille tarjotusta hallinnon ja palvelujen järjestämissopimuksesta, mutta ei! Valtuusto on kokoontunut muutamia kertoja, mutta aina kuunteluoppilaana ja liturgia on ollut sama. Sopimuksesta hallinnon ja palvelujen järjestämiseksi ei ole kertaakaan käyty minkäänlaista periaate tai arvokeskustelua tai edes heijastettu seinälle valtuutettujen yhdessä nähtäväksi.

Lyhyesti hallituksen meille tekemästä esityksestä ja sen liitteenä jaetusta sopimuspaperista:

Laki sanoo yksiselitteisesti, että kun on kysymys uuden kunnan perustamisesta tai kuntien lukumäärän vähenemisestä, tulee kuntien sopia hallinnon ja palvelujen järjestämisestä muutoksen kohteena olevalla alueella. Nyt meille tarjotaan esitystä, jossa yhtäällä on toisenlainen sopimus hallinnosta ja palveluista kuin toisaalla kunnan alueella. Ihmeelliseltä näyttää myös esitys siitä, että mikäli Korpilahti ei hyväksy Jyväskylän ja maalaiskunnan välistä sopimusta, niin uusi kunta muodostetaankin ilman Korpilahtea Jyväskylän ja Jyväskylän maalaiskunnan kesken. Selvitysmies Jarmo Asikainen on toistuvasti todistellut, että kaikkien on tehtävä yhtenevä päätös, että uusi kunta syntyy, jos ei niin liitos raukeaa.

Kuntavisiossa esitetään **”Jyväskylä- kilpailukykyinen kaupunki, joka tarjoaa kannustavat mahdollisuudet elämiseen, yrittämiseen ja opiskeluun”**. Sinänsä kannatettava visio, mutta työ, työn tekeminen ja siihen kannustaminen ei sisälly visioon, vaikka sen pitäisi olla keskeinen asia uutta kuntaa perustettaessa. Toki työpaikkakehitys on kyllä omaa kokonaisuutena tavoitteiden asettelussa, ja se on hyvä asia, sillä sopimushan sitouttaa uusia valtuutettuja näin hoitamaan meitä paremmin asioita.

Me emme usko ajatukseen, että tämä tämän hetken merkittävin kuntajaon muutos sinällään lisää alueen vetovoimaa kansallisesti saati kansainvälisesti. Emme myöskään usko, että rajan poistaminen muuttaisi jotenkin seudun imagossa niitä kahta heikointa aluetta (joista toinen on johtaminen), joissa Jyväskylän seutu ja etenkin Jyväskylä on jäänyt jälkeen muusta kuntakentästä. Muilla imagon alueillahan petraamisen varaa ei juuri ole ollut-

kaan tällä vuosituhannella, onhan Jyväskylä (seutu) sijoittunut muilla alueilla imagollisesti viiden parhaan kunnan joukkoon Suomessa.

Elinkeinopolitiikkaa tai työllisyyden ja bruttokansantuotteen kohottamista ei Vasemmistoliiton valtuustoryhmän mielestä siis paranneta paistatteleamalla suuren kuntaliitoksen tuoman julkisuuden valokeilassa, kuten sopimuksen tavoiteosassa on väitetty. Näiden asioiden eteen on tehtävä määrätietoista työtä. Seutuyhteistyö on elinkeinoelämän tukemisessa ja imagon kehittämisessä toiminut hyvin ja mahdollistanut seudun tunnetuksi tekemisen myös globaalisti mm. Venäjällä ja Kiinassa.

Olemme myös huolissamme kuntalaisten vaikuttamisen mahdollisuuksista. Seudulta on poistumassa yli sata kunnallista luottamustehtävää. Kuntien demokratiahanke on muuttumassa toiminnasta mittareitten tulosten säännölliseksi lukemiseksi. Uuden kunnan osien välille on syntymässä demokratiaeroja. Korpilahden kaupunginosa vastaa koko kunnan maaseutupolitiikasta omalla enemmistölautakunnallaan ja saa myös kunnanosalautakunnan.

Näin suuren kuntamuutoksen tekemisessä on itsestään selvää, että uuden kunnan organisaatio ja konsernirakenne on edes jonkinlaisena hahmona tai ruotona tiedossa kuntia lakautettaessa. Nyt näin ei ole. Jonkinlainen hahmotelma on varmasti olemassa, koska sopimuspaperissa luvataan, että organisaatio määritellään 31.5.2008 mennessä. Tässä kohdin on taas kerran nähtävissä selvästi, että rakenne on valmiina, mutta sitä ei voida etukäteen paljastaa. Se, että toisen kunnan kanssa ei voitaisi neuvotella rakenteista ennen päätöksentekoa on lapsellinen väite, jota ei olisi suonut kuultavan eikä toivoisi uudelleen esiteltäväksi perusteeksi sille, miksei organisaatio ole edessämme päätettävissä.

Palvelujen järjestämisestä ja lähipalveluista on loihettu lausumaan 12 täyttä riviä sopimuspaperissa ja muutama lisää liitteessä. Tämä on maalaiskunnan kuntalaisia kohtaan kuin koukkusarja nyrkkeilyssä suojaamatonta vastustajaa kohti. Raportin ja muidenkin selvitysten mukaan maalaiskunnan palvelut on järjestetty kuntalaisten suunnalta katsottuna kevyesti hallinnoiden, edullisesti ja hyvin. Sopimuksen yleisluontoisuus jättää avoimeksi palvelujen tulevaisuuden. Lähipalveluista puhutaan, mutta palvelujen taloudellisuus ja tehostamisvaatimukset sekä talouden tiukaksi asetetut raamit muodostavat yhtälön, joka on vaikeasti ratkaistavissa. Palveluista säästäminen näyttää todennäköiseltä ja välttämättömältä, jos asetetuissa talousraameissa pitäydytään. Tämä kohta sopimuksessa on kunnan perustehtävä, mutta tässä asiakirjassa palvelujen kohtalo on niin ympäröity kirjattu, ettei siihen uuden kunnan palveluja päätettäessä kenenkään tarvitse millään tavalla sitoutua, saati hirttäytyä.

Henkilöstön asemaa säädellään tällaisissa tilanteissa lailla. Uuden organisaation rakentaminen aloitetaan 2009 eikä siitä ole sovittu mitään konkreettista. Todetaan, että uusi organisaatio aloittaa v. 2013. Mitä tapahtuu siihen mennessä? Millainen on työntekijöiden asema? Kuinka monta organisaatiomuutosta on tiedossa? Vakituisen henkilöstön asema on siis turvattu viiden vuoden ajan, mutta miten turvataan työskentelyilmapiiri ja toimintamahdollisuudet tilanteessa, jossa hallinnon ja palvelujen järjestämissopimuksessa ei tule vasta organisaatiosta ole sovittu?

Taloudenhoidon periaatteet siirtävät myös maalaiskunnan alueella asuvien taloustasapainon hamaan tulevaisuuteen. Se, että maalaiskunta on tehnyt 2007 hyvän tuloksen ja Jyväskylänkin pää pysyy hartioita myöten pinnan yläpuolella, ei poista sitä tosiasiaa, että Korpilahden konkurssi syö uudesta kunnasta kaikki sen, mitä porkkanarahoina on tulossa, eikä se riitäkään. Se mitä taloudesta on sopimukseen kirjattu ei ole uutta, mutta todella

realistista, eikä maalaiskunnan tulisi tähän savottaan mukaan lähteä. Toki tunnustamme sen, että maalaiskunnalla on vastassa haasteita, mutta niihin voimme edelleen vastata itse – vastaväitteistä huolimatta.

Investointiosassa maalaiskunnan alueelle luvataan höylysti maalaiskuntalaisten omia rahoja, jotka ovat meidän käytettävissämme ilman uuden kunnan perustamistakin. Samalla kuitenkin investointitavoitteisiin on kirjattu seuraavalle valtuustokaudelle uuden kunnan vuotuinen 10 miljoonan euron investointien karsinta, jolloin tulos on plus miinus nolla. Vasemmistoliiton valtuustoryhmä on kolmen valtuustokauden ajan ollut toistuvasti valmis velan ottamiseen investointeihin. Samaan olemme edelleen valmis itsenäisessä maalaiskunnassa seuraavallakin valtuustokaudella. Investointiosasta päätelmänä voidaan sanoa, että maalaiskunnalla on nyt enemmän omaa panostusvaraa investointeihin kuin mitä maalaiskunnan alueelle ollaan tässä sopimuksessa tarjoamassa.

Kuntayhtymiä ja sopimuksia koskevissa järjestelyissä olemme edelleen hyvin toimivan, hyviä palveluja edullisesti tuottavan Palokan kuntayhtymän ystäviä. Kuntayhtymien purkamisesta hyvänä esimerkkinä on Suojarinteen alasajo, jossa toimivan rakenteen alasajo lähti liikkeelle samalla perusteella kuin nyt käynnissä oleva kuntien lopettaminen. Palveluja pidettiin kalliina, mutta kun rakenteita elettiin ajaa alas, syntyi ongelmia ja palveluvajetta, jota ei olla pystytty korvaamaan. Lisäksi osa korvaavista palveluista on niin kallista, etteivät kunnat suostu niitä enää ostamaan, jolloin syntyy uhka palvelujen poistumisesta.

Vasemmistoliiton valtuustoryhmän on ollut aina kuntalaisten - maalaiskuntalaisten – asialla. Niin tästä eteenpäinkin jatkammepa itsenäisenä kuntana tai olemmeko osa uusvanhaa Jyväskylää. Vasemmistoliiton valtuustoryhmän mielestä olemassa olevia rakenteita voidaan purkaa tai muuttaa, mutta vain silloin, kun tiedämme, että kuntalaisille ollaan tarjoamassa vastaavaa tai parempaa palvelua. Sitä tämä sopimuspaperi ei meille takaa. Kuten edellä olevassa olemme todenneet, uudelle kunnalle ladattuja odotuksia ei ole pystytty purkamaan paperiin.

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä ei edellä esitettyihin perusteisiin liittyen voi yhtyä kunnanhallituksen esitykseen Jyväskylän maalaiskunnan lakkauttamisesta. Emme myöskään hyväksy meille päätettäväksi esitettyä Jyväskylän maalaiskunnan ja Jyväskylän kaupungin hallinnon ja palvelujen järjestämissopimusta ja suunnitelmaa.

Kuntajaon muutosta ollaan tekemässä tilanteessa, jossa maalaiskunnan talous on saatu terveen talouden tasolle ja velkamäärä selvästi vertailukuntia pienemmälle tasolle. Kunnan taloudellinen tilanne on hyvä. Tulevat investoinnit voidaan rahoittaa nk. Valon rahoilla ja lainamäärää jossain määrin lisäämällä, kuten jo edellä mainitsimme.

Jyväskylän maalaiskunnalla on kaikki edellytykset toimia itsenäisenä seudullisessa yhteistyössä aktiivisesti mukana olevana kuntana.

Esitys:

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä yhtyy Sosiaalidemokraattisen valtuustoryhmän esitykseen.